

Käesolev teabeleht on koostatud koostöös *Euroopa Liidu Notariaatide Nõukoguga*.

1 Kuidas koostatakse surma puhuks tehtud korraldus (testament, ühine testament, pärimisleping) vara üleminekuks?

a) Testamendid. Testament on kehtiv, kui see on koostatud pärimisseadusega (*Zakon o dedovanju*) kindlaks määratud vormis ja nimetatud seaduses sätestatud tingimustel.

Pärimisseaduse kohaselt võib testament olla koostatud ühes järgmises vormis: omakäelise testamendina, tunnistajate juuresolekul allkirjastatud testamendina, kohtuliku testamendina, suulise testamendina, välisriigis koostatud testamendina, Sloveenia lipu all sõitva laeva pardal koostatud testamendina, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal koostatud testamendina ja rahvusvahelise testamendina.

Pärimisseaduses on testamendi vormi käsitlevate nõuetega seoses sätestatud järgmine.

Omakäeline testament on kehtiv, kui testaator on selle oma käega kirja pannud ja allkirjastanud (pärimisseaduse artikli 63 lõige 1).

Testaator, kes oskab lugeda ja kirjutada, koostab **tunnistajate juuresolekul allkirjastatud testamendi**, allkirjastades omakäeliselt kahe tunnistaja juuresolekul dokumendi, mille on tema nimel koostanud teine isik, ja kinnitades nende tunnistajate juuresolekul, et see dokument on tema viimse tahte avaldus.

Tunnistajad allkirjastavad testamendile lisatud järeilmärkuse, milles nad kinnitavad, et nad allkirjastavad dokumendi tunnistajatena, kusjuures järeilmärkuse olemasolu ei ole testamendi kehtivuse tingimus (pärimisseaduse artikkel 64).

Kohtuliku testamendi võib testaatori taotluse alusel koostada pädeva kohtu kohtunik, kes peab esmalt tegema kindlaks testaatori isiku. Seejärel loeb testaator testamendi läbi ja allkirjastab selle ning kohtunik kinnitab testamendil, et testaator luges testamendi läbi ja allkirjastas selle tema juuresolekul. Kui testaator ei oska lugeda kohtuniku koostatud testamenti või ei saa seda teha, siis loeb kohtunik testamendi testaatorile ette kahe tunnistaja juuresolekul. Seejärel allkirjastab testaator testamendi samade tunnistajate juuresolekul või teeb testamendile omakäelise märgi pärast seda, kui ta on kinnitanud, et asjaomane dokument on tema tahteavaldus. Seejärel allkirjastavad testamendi tunnistajad (pärimisseaduse artiklid 65 ja 66).

Välisriigis koostatud testamendi võib Sloveenia Vabariigi kodaniku jaoks välisriigis koostada Sloveenia Vabariigi konsulaaresindaja või konsulaarküsimustega tegelev diplomaatiline esindaja kooskõlas õigusnormidega, mida kohaldatakse kohtulike testamentide koostamise suhtes (pärimisseaduse artikkel 69).

Laeva kapten võib **testamendi koostada Sloveenia lipu all sõitva laeva pardal** kooskõlas õigusnormidega, mida kohaldatakse kohtulike testamentide koostamise suhtes. Testament kaotab kehtivuse pärast 30 päeva möödumist testaatori Sloveenia Vabariiki tagasipöördumisest (pärimisseaduse artikkel 70).

Erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal koostatud testament: erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal võib sõjaväepersonali liikme jaoks koostada testamendi kompaniülem või samaväärse või kõrgema astme üksuse ülem või muu isik ülem juuresolekul kooskõlas õigusnormidega, mida kohaldatakse kohtulike testamentide koostamise suhtes. Testament kaotab kehtivuse pärast 60 päeva möödumist erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra lõppemisest või kui testaatori sõjaväeteenistus lõpeb enne või pärast seda kuupäeva, siis pärast 30 päeva möödumist testaatori sõjaväeteenistuse lõppemisest (pärimisseaduse artikkel 71).

Rahvusvaheline testament peab olema koostatud kirjalikult. Testaator ei pea testamenti omakäeliselt kirja panema ning testament võib olla koostatud mis tahes keeles kas käsikirjas või mõnel muul viisil. Pädeva kohtu kohtunik võib testaatori taotluse alusel koostada rahvusvahelise testamendi; Sloveenia Vabariigi kodaniku jaoks võib seda välisriigis teha pärimisseaduse artiklis 69 osutatud diplomaatiline või konsulaaresindaja (edaspidi „volitatud isik“). Testaator peab kinnitama kahe tunnistaja ja volitatud isiku juuresolekul, et dokumendi näol on tegemist tema testamendiga ja et ta on teadlik selle sisust, ning allkirjastama testamendi nende isikute juuresolekul või – kui ta on testamendi juba allkirjastanud – kinnitama oma allkirja õigsust. Kui testaator ei ole võimeline allkirja andma, teavitab ta volitatud isikut selle põhjusest. Volitatud isik märgib selle testamendile. Peale selle võib testaator taotleda, et testamendi allkirjastaks teine isik tema nimel. Tunnistajad ja volitatud isik lisavad testaatori juuresolekul oma allkirjad järeilmärkusesse, milles kinnitatakse, et nad allkirjastasid testamendi vastavalt tunnistajatena või volitatud isikuna (pärimisseaduse artikkel 71a). Seaduses on täiendavalt esitatud üksikasjalikum teave selle kohta, kes võivad olla rahvusvahelise testamendi tunnistajad (artikkel 71b), teave rahvusvahelisele testamendile lisatavate allkirjade ja kuupäevade kohta (artikkel 71c), teave rahvusvahelise testamendi hoidmise kohta (artikkel 71č), teave rahvusvahelise testamendi tühistamise kohta (artikkel 71d), teave rahvusvahelise testamendi kinnitamise kohta (artikkel 71e), teave rahvusvahelise testamendi kehtivuse kinnitamise kohta (artikkel 71f) ning teave testamendi vorminõuetele vastavuse ja allkirjastamisega seotud formaalsuste kohta (artikkel 71g).

Suuline testament: testaator võib avaldada oma viimset tahet suuliselt kahe tunnistaja juuresolekul üksnes juhul, kui erakorralistest asjaoludest tulenevalt ei saa ta koostada kirjalikku testamenti. Suuline testament kaotab kehtivuse pärast 30 päeva möödumist suulise testamendi tegemise tinginud erakorraliste asjaolude lõppemisest (pärimisseaduse artikkel 72). Pärimisseaduses käsitletakse lisaks üksikasjalikumalt seda, kes võib olla suulise testamendi tunnistaja (artikkel 73), millised on sellise tunnistaja ülesanded (artikkel 74), millised on suulise testamendi järgsed kehtetud korraldused (artikkel 75), milline on testamendi õigustühiseks tunnistamise taotlemise tähtaeg (artikkel 76) ning mille abil tõendatakse suulise testamendi olemasolu (artikkel 77).

Notarite seaduses (*Zakon o notariatu*) on sätestatud ka võimalus teha **notariaalne testament**. See on kas testament, mille koostab notar notariaalakti vormis testaatori dikteeritud teksti alusel, või selline kirjalik testament, mille testaator on ise kirja pannud ja mille ta viib notarile kinnitamiseks. Notariaalsel testamendil on samasugune õigusmõju nagu kohtulikul testamendil (notarite seaduse artikli 46 lõige 1).

Selleks et testament oleks kehtiv, on lisaks eespool nimetatud vorminõuetele nõutav ka testamendi tegemiseks vajalik teovõime. Pärimisseaduse kohaselt võib testamendi koostada igaüks, kellel on vajalik analüüsivõime ja kes on vähemalt 15aastane (pärimisseaduse artikli 59 lõige 1). Testament, mille testaator on koostanud ähvarduse, sunni või pettuse tulemusel või eksituse tõttu, ei ole kehtiv, sest dokumendis väljendatud tahe ei kajasta testaatori tegelikku tahet (pärimisseaduse artikli 60 lõige 1).

b) Ühine testament. Pärimisseadusega ei ole ühised testamendid ette nähtud ja kuna see ei ole üks seaduses sätestatud testamendivormidest, tuleb selliseid testamente käsitleda õigustühisena vastavalt pärimisseaduse artiklile 62. Kohtupraktikas käsitatakse õigustühisena siiski üksnes sellist testamenti, milles kaks inimest, tavaliselt abikaasad, määravad teineteise vastastikku pärijaks (see on kõige tõenäolisem, sest seda liiki testament sarnaneb oma laadi poolest kõige rohkem pärimislepingule, mille sõlmimine on pärimisseaduse artikli 103 kohaselt keelatud), kuid mitte sellist testamenti, mille on koostanud kaks inimest kolmanda isiku kasuks (vt prof. K. Zupančič, prof. V. Žnidaršič Skubic, *Dedno pravo* (pärimisõigus), *Uradni list*, 2009, lk 127–128).

c) Pärimisleping. Pärimisleping kohaselt on õigustühine selline pärimisleping, millega isik jätab oma vara või osa sellest teisele lepingupoolele või muule isikule (artikkel 103). Samaselt on pärimisleping alusel samuti tühine oodatavat pärandit või annakut käsitlev leping (artikkel 104) ning testamendi sisu käsitlev leping (artikkel 105).

2 Kas korraldus tuleb registreerida? Kui jah, siis kuidas?

Ei. Seaduses ei ole sätestatud testamendi tõestamise erikorda.

3 Kas surma puhuks tehtavatele korraldustele esineb muid piiranguid (nt pärandi sundosa)?

Jah. Teatavatel pärijatel on õigus pärandvara osale, mida testaatoril ei ole lubatud käsutada (pärimislepingu artikli 26 lõige 1). Seda osa pärandvarast nimetatakse sundosaks. Sundosa saamise õigus on lahkunu alanejal sugulastel, lahkunu lapsendatud lastel ja nende alanejal sugulastel, lahkunu vanemal ja lahkunu abikaasal. Kuna pärimislepingu sätteid, millega reguleeritakse abikaasade õigusi, kohustusi, piiranguid ja staatust kohaldatakse ka pikka aega abiellumata koos elanud mehe ja naise suhtes, on neil õigus teineteise pärandvara sundosale, kuid seda üksnes juhul, kui puuduvad põhjused, miks nendevaheline abielu oleks olnud tühine. Sama kehtib juhul, kui elukaaslased või abielu partnerid on samasoolised (s.t juhul kui registreeritud või registreerimata tsiviilpartnerluse osapoolteks on kaks meest või kaks naist). Vanaisadel, vanaemadel, vendadel ja õdedel on õigus saada sundosa üksnes juhul, kui nad on püsivalt töövõimetud ja neil puuduvad piisavad elatusvahendid. Eespool loetletud isikutel on õigus sundosale, kui neil on pärimisõigus seadusjärgse pärimisjärjekorra alusel (pärimislepingu artikkel 25).

4 Kui surma puhuks ei ole korraldust tehtud, kes pärib siis ja kui palju?

Sellisel juhul toimub pärimine seaduse järgi järgmiselt: lahkunu vara pärivad tema alanejad sugulased, tema lapsendatud lapsed ja nende alanejad sugulased, lahkunu abikaasa, lahkunu vanemad, tema lapsendaja ja selle isiku sugulased, lahkunu vennad ja õed ja nende alanejad sugulased ning lahkunu vanaisad ja vanaemad ja nende alanejad sugulased. Kui mees ja naine on pikka aega abiellumata koos elanud, siis võib üleelanud partner pärida samaselt abikaasaga, kuid seda üksnes juhul, kui puuduvad põhjused, miks nendevaheline abielu oleks olnud tühine. Sama kehtib juhul, kui elukaaslased või abielu partnerid on samasoolised, s.t juhul kui registreeritud või registreerimata tsiviilpartnerluse osapoolteks on kaks meest või kaks naist (edaspidi „tsiviilpartnerlus“ (*partnerska zveza*)). Need isikud pärivad vastavalt pärimisjärjekorrale, mille kohaselt välistavad lähema järjekorra pärijad kaugema järjekorra pärijate pärimise (pärimislepingu artikkel 10).

Esimese järjekorra pärijad.

Esimeses järjekorras pärivad enne kõiki teisi võrdsetes osades lahkunu alanejad sugulased ja abikaasa, samuti elukaaslane või tsiviilpartnerluse partner (pärimislepingu artikkel 11).

Kui isik suri enne lahkunut, siis läheb see osa pärandvarast, mille ta oleks vastasel korral pärinud, võrdsetes osades asjaomase isiku lastele (lahkunu lapselastele) lähtuvalt põhimõttest, mille kohaselt jagatakse pärandvara järglasliinide vahel võrdselt (*per stirpes*). Kui mis tahes lapselaps suri enne lahkunut, siis läheb see osa pärandvarast, mille ta oleks vastasel korral asjaomase isiku surma korral pärinud, võrdsetes osades asjaomase lapselapse lastele (lahkunu lapselapselastele). Sellises järjekorras toimub pärimine kuni lahkunu viimase alaneja sugulase (pärimislepingu artikkel 12).

Kui lahkunu abikaasal või elukaaslasel või tsiviilpartnerluse partneril puuduvad piisavad elatusvahendid ja ta pärib koos teiste esimese järjekorra pärijatega, võib kohus partneri taotluse alusel otsustada, et abikaasa või elukaaslane või tsiviilpartnerluse partner pärib ka osa sellest pärandvarast, mille oleks seaduse järgi pidanud pärima abikaasa kaaspärijad. Abikaasa või elukaaslane või tsiviilpartnerluse partner võib taotleda oma pärandiosa suurendamist kõigi või üksikute kaaspärijate arvel. Kohus võib otsustada, et abikaasa või elukaaslane või tsiviilpartnerluse partner pärib kogu pärandvara, kui vara väärtus on nii väike, et pärandvara jagamise korral satuks abikaasa raskesse majanduslikku olukorda (pärimislepingu artikli 13 lõige 1).

Kui teistel esimese järjekorra pärijatel puuduvad piisavad elatusvahendid ja nad pärivad koos lahkunu abikaasa või elukaaslane või tsiviilpartnerluse partneriga, võib kohus nende taotluse alusel otsustada, et nad pärivad ka osa sellest pärandvarast, mille oleks seaduse järgi pidanud pärima abikaasa või elukaaslane või tsiviilpartnerluse partner. Kõik kaaspärijad või osa neist võivad taotleda oma pärandiosa suurendamist abikaasa või elukaaslane või tsiviilpartnerluse partneri osa arvelt (pärimislepingu artikli 13 lõige 2).

Need kaaspärijad, kellel puuduvad piisavad elatusvahendid, võivad samuti taotleda oma pärandiosa suurendamist teiste kaaspärijate osa arvelt (pärimislepingu artikli 13 lõige 3).

Kohus võib otsustada, et kõik või üksikud kaaspärijad pärivad kogu pärandvara, kui vara väärtus on nii väike, et pärandvara jagamise korral satuksid nad raskesse majanduslikku olukorda (pärimislepingu artikli 13 lõige 4).

Kui kohus teeb otsuseid eespool nimetatud taotluste kohta, mis käsitlevad pärandiosa suurendamist või vähendamist, siis võtab kohus nõuetekohaselt arvesse juhtumi kõiki asjaolusid, eelkõige pärijate rahalist olukorda ja suutlikkust teha tasustatavat tööd ning pärandvara väärtust (pärimislepingu artikli 13 lõige 5).

Teise järjekorra pärijad.

Elusolevate alanejal sugulaste puudumise korral pärivad lahkunu vara teises järjekorras lahkunu vanemad ja abikaasa või elukaaslane või tsiviilpartnerluse partner. Lahkunu vanemad pärivad võrdsetes osades poole pärandvarast ja abikaasa või elukaaslane või tsiviilpartnerluse partner teise poole. Kui lahkunul ei ole üleelanud abikaasat või elukaaslast või tsiviilpartnerluse partnerit, pärivad vanemad võrdsetes osades kogu pärandvara (pärimislepingu artikkel 14).

Kui üks lahkunu vanematest sureb enne teda, siis selle osa pärandvarast, mis oleks läinud asjaomasele vanemale, kui ta oleks elanud lahkunust kauem, pärivad asjaomase vanema lapsed (s.t lahkunu vennad ja õed), tema lastelapsed ja lastelapselapsed ja nende alanejad sugulased lähtuvalt põhimõttest, mille kohaselt jagatakse pärandvara järglasliinide vahel võrdselt (*per stirpes*). Kohaldatakse norme, mis käsitlevad pärimist lahkunu laste ja teiste alanejal sugulaste poolt (artikli 15 lõige 1).

Kui mõlemad lahkunu vanemad surevad enne teda, siis selle osa pärandvarast, mis oleks läinud kummalegi vanemale, kui nad oleksid elanud lahkunust kauem, pärivad nende alanejad sugulased: isa osa pärivad isa alanejad sugulased ja ema osa pärivad ema alanejad sugulased. Kõikidel juhtudel pärivad lahkunu isapoolsed poolvennad ja poolõed võrdsetes osades isa osa pärandvarast, emapoolsed poolvennad ja poolõed pärivad võrdsetes osades ema osa pärandvarast, samas kui vennad ja õed pärivad isa osa võrdsetes osades koos isapoolsete poolvendade ja -õdedega ning ema osa võrdsetes osades koos emapoolsete poolvendade ja -õdedega (pärimislepingu artikli 15 lõiked 2 ja 3).

Kui üks lahkunu vanematest sureb enne teda ja asjaomasel vanemal ei olnud alanejaid sugulasi, siis selle osa pärandvarast, mille asjaomane vanem oleks pärinud, kui ta oleks lahkunust kauem elanud, pärib teine vanem. Kui ka see teine vanem sureb enne lahkunut, siis selle osa pärandvarast, mille üks või teine vanem oleks pärinud, pärivad asjaomase teise vanema alanejad sugulased (pärimislepingu artikkel 15). Kui mõlemad vanemad surevad enne lahkunut ja kummagi ei olnud alanejaid sugulasi, siis pärib kogu pärandvara lahkunu üleelanud abikaasa või elukaaslane või tsiviilpartnerluse partner (pärimislepingu artiklid 16 ja 17).

Kolmanda järjekorra pärijad.

Kui ükski esimese või teise järjekorra pärija ei päri, siis pärivad kolmanda järjekorra pärijad.

Kui lahkunu suri, ilma et tal oleks olnud üleelanud alanejaid sugulasi või vanemaid ja ilma et nendel alanejal sugulastel ja vanemal oleks olnud üleelanud alanejaid sugulasi või abikaasat või elukaaslast või tsiviilpartnerluse partnerit, siis pärivad lahkunu vara kolmandas järjekorras tema vanavanemad. Poole pärandvarast pärivad isapoolsed vanavanemad ja teise poole emapoolsed vanavanemad (pärimislepingu artikkel 18).

Ühe poole vanavanemad pärivad oma osa pärandvarast võrdsetes osades. Kui üks lahkunu ühe poole esivanematest sureb enne teda, siis selle osa pärandvarast, mis oleks läinud asjaomasele esivanemale, kui ta oleks elanud lahkunust kauem, pärivad asjaomase esivanema lapsed, lastelapsed ja kaugemad alanejad sugulased vastavalt normidele, mis käsitlevad pärimist lahkunu laste ja teiste alanejate sugulaste poolt. Kõigil muudel juhtudel kohaldatakse ühe poole vanavanemate ja nende alanejate sugulaste pärimisõiguse suhtes norme, mis käsitlevad pärimist lahkunu vanemate ja nende alanejate sugulaste poolt (pärimisseaduse artikkel 19).

Kui lahkunu ühe poole vanavanemad surevad enne teda ja neil ei olnud alanejaid sugulasi, siis selle osa pärandvarast, mille asjaomased vanavanemad oleksid pärinud, kui nad oleksid lahkunust kauem elanud, pärivad teise poole vanavanemad ning nende lapsed, lastelapsed ja kaugemad alanejad sugulased, nagu on sätestatud pärimisseaduse artiklis 19 (pärimisseaduse artikkel 20).

5 Milline ametiasutus on pädev:

5.1 pärimisasjades?

Pärimisasju menetlevad Sloveenia Vabariigis kohtud, kusjuures pädevad on sellistes asjades kohalikud kohtud (*okrajno sodišče*).

5.2 võtma vastu pärandi vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Kohus pärimisasja käsitleva istungi raames.

5.3 võtma vastu annaku vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Kohus pärimisasja käsitleva istungi raames.

5.4 võtma vastu pärandi sundosa vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Kohus pärimisasja käsitleva istungi raames.

6 Lühikirjeldus siseriikliku õiguse kohase pärimismenetluse, sealhulgas pärandvara likvideerimise ja pärandvara jagamise kohta (sealhulgas teave selle kohta, kas kohus või muu ametiasutus algatab pärimismenetluse ametiülesande korras).

Kui isik sureb või ta tunnistatakse surnuks, saadab surma registreerimise eest vastutav registripidaja surmatunnistuse 30 päeva jooksul pärimisasja menetlevale kohtule (pärimisseaduse artikli 179 lõige 1).

Kohus alustab menetlust omal algatusel pärast surmatunnistuse saamist.

Kui surmatunnistusel esitatud andmete alusel selgub, et lahkunust ei jäänud pärandvara, otsustab pärimisasja menetlev kohus istungit mitte korraldada; kohus teeb samasuguse otsuse siis, kui lahkunust jäi üksnes vallasvara ja ükski pärimisõigusega isikutest ei taotle istungi korraldamist (pärimisseaduse artikli 203 lõiked 1 ja 2). Kõigil muudel juhtudel korraldab kohus pärimisasja käsitleva istungi. Pärimismenetluse käigus teeb kohus kindlaks, kes on lahkunu pärijad, millisest varast koosneb pärandvara ning millised on pärijate, annakusaajate ja teiste isikute õigused seoses pärandvaraga (pärimisseaduse artikkel 162).

Pärimismenetlus on oma laadilt hagita menetlus. Kui pooled vaidlustavad mis tahes asjaolu, millest sõltuvad nende õigused, peatab kohus pärimisasja arutamise ja soovib pooltel algatada vastavalt kas tsiviil- või haldusasja (pärimisseaduse artikli 210 lõige 1).

Kui kohus on kindlaks teinud, millistel isikutel on õigus pärida, tunnistab ta nad pärimisõigust käsitleva otsusega pärijateks (pärimisseaduse artikli 214 lõige 1). Pärimisõigust käsitlev otsus edastatakse kõigile pärijatele ja annakusaajatele, samuti nendele isikutele, kes on menetluse käigus esitanud pärandiga seoses nõude (pärimisseaduse artikli 215 lõige 1).

Kohus annab korralduse teha kinnistusraamatus vajalikud kanded pärast seda, kui pärimisõigust käsitlev otsus on muutunud lõplikuks

Mis tahes pärija võib taotleda pärandvara jagamist igal ajal, välja arvatud ebasobival ajal. Selle õiguse kasutamisele ei tohi kehtestada aegumistähtaega. Igasugune kokkulepe, mille kohaselt pärija loobub oma õigusest taotleda pärandvara jagamist, on õigustühine. Samamoodi on õigustühine mis tahes testamendiklausel, millega keelatakse selline jagamine või piiratakse seda (pärimisseaduse artikkel 144). Pärimisseadus ei sisalda sätteid selle kohta, kuidas pärand tuleks osadeks jaotada; see küsimus on reguleeritud hoopis asjaõigusseadustiku (*Stvarnopravni zakonik*) ühisomandi jagamist käsitlevate sätetega. See tähendab, et pärand on kaaspärijate ühisomandis. Kaaspärijad võivad kokku leppida pärandvara jagamises. Kui nad kokkuleppele ei jõua, teeb kohus jagamiseetodi kohta otsuse hagita menetluse raames. Kui kõik pärijad esitavad pärimismenetluse käigus ühise ettepaneku pärandvara jagamise ja jagamiseetodi kohta, siis viitab kohus sellele kokkuleppele pärimisõigust käsitlevas otsuses (pärimisseadustiku artikli 214 lõige 3).

7 Kuidas ja millal saab isikust pärija või annakusaaja?

Pärimisseaduses on sätestatud, et lahkunu vara läheb tema surma hetkel pärijatele üle automaatselt (*ipso iure*) (pärimisseaduse artikkel 132). Pärimisõigust käsitlev otsus, millega kohus teeb pärimismenetluse lõpus teatavaks pärijad, on seega üksnes deklaratiivset laadi.

Ka annakusaaja saab annaku surma hetkel, välja arvatud juhul, kui annak on seotud tingimustega või konkreetse tähtajaga; sellisel juhul saab annakusaaja annaku pärast seda, kui asjaomane tingimus on täidetud või ajavahemik möödunud. Annaku saamine tähendab seda, et annakusaaja võib nõuda annaku täitmist. Omandiõiguse annakusaajale ülemineku suhtes kohaldatakse asjaõigusseadustiku üldsätteid.

8 Kas pärija pärib ka sumu võlad? Kui jah, siis millistel tingimustel?

Jah. Jah, kuid see vastutus on piiratud. Pärija vastutab lahkunu võlgade eest üksnes päritud vara väärtuse ulatuses. Kui pärijaid on mitu, vastutavad nad lahkunu võlgade eest solidaarselt, s.t igaüks vastutab oma vastava pärandiosa väärtuse ulatuses olenemata sellest, kas pärandvara on juba jagatud või mitte. Võlad rahuldatakse proportsionaalselt iga pärija vastava pärandiosaga, välja arvatud juhul, kui testamendiga on ette nähtud teisiti (pärimisseaduse artikkel 142).

Pärija, kes on oma pärandiosast loobunud, ei vastuta lahkunu võlgade eest (pärimisseaduse artikli 142 lõige 2).

9 Milliseid dokumente ja/või millist teavet üldjuhul nõutakse kinnisvara registreerimiseks?

Kinnistusregister otsustab, kas registrikannet saab teha dokumentide alusel, millega tõendatakse registrisse kantava õiguse omandamise õigusliku aluse olemasolu, tingimusel et muud seaduses sätestatud tingimused on täidetud.

Pärandi osaks oleva kinnisvara registreerimise aluseks on pärimisõigust käsitlev lõplik otsus, mis on väljastatud pärimismenetluse raames (kinnistusraamatu seaduse (*Zakon o zemljiški knjigi – ZZK-1*) artikli 40 lõike 1 punkt 6. Pärimisõigust käsitleva lõpliku otsuse alusel annab kinnistusregister omal algatusel korralduse pärija omandiõiguse kandmiseks kinnistusraamatusse.

9.1 Kas pärandi hooldaja määramine on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik? Kui see on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik, milliseid samme tuleb selleks astuda?

Pärandi hooldaja määramine ei ole kohustuslik;

põhimõtteliselt valitsevad ja käsutavad pärandit pärijad ühiselt kuni pärandvara jagamiseni. Pärandile võib määrata erihooldaja, kui pärijad nii kokku lepivad.

Kui pärijad ei saavuta kokkulepet pärandvara valitsemise küsimuses, määrab kohus mis tahes pärija taotluse alusel hooldaja, kelle ülesanne on valitseda pärandvara kõigi pärijate eest, või määrab kindlaks pärandiosa, mida iga pärija ise valitseb (pärimisseaduse artikkel 145).

Testaator võib oma testamendis nimetada testamenditäitjaks ühe või mitu isikut (pärimisseaduse artikli 95 lõige 1). Muu hulgas võib testamenditäitja valitseda pärandvara (pärimisseaduse artikli 96 lõige 1).

9.2 Kellel on õigus surma puhuks tehtud korraldus täide viia ja/või pärandit hooldada?

Testaator võib oma testamendis nimetada testamenditajaks ühe või mitu isikut (pärimisseaduse artikli 95 lõige 1). Kui testaator ei ole ette näinud teisiti, on testamenditaja ülesandeks eelkõige pärandvara heaperemehelikult valitseda, tasuda võlad ja täita annakud ning eeskätt täita testament testaatori soovide kohaselt (pärimisseaduse artikli 96 lõige 1). Kui testamenditajat ei ole määratud, võivad need pärijad, kes valitsevad ühiselt pärandvara kuni selle jagamiseni, määrata pärandvara valitsema erihooldaja. Kui pärijad ei saavuta kokkulepet pärandvara valitsemise küsimuses, määrab kohus mis tahes pärija taotluse alusel hooldaja, kelle ülesanne on valitseda pärandvara kõigi pärijate eest, või määrab kindlaks pärandiosa, mida iga pärija ise valitseb (pärimisseaduse artikkel 145).

9.3 Millised on pärandi hooldaja volitused?

Kui testaator nimetab testamendis testamenditaja, siis määrab ta kindlaks ka testamenditaja ülesanded.

Kui testaator ei ole ette näinud teisiti, kohaldatakse seaduse kohaselt järgmisi põhimõtteid (pärimisseaduse artikli 96 lõige 1):

testamenditaja peab pärandvara heaperemehelikult valitsema. Eelkõige peab ta astuma samme pärandvara kindlustamiseks, inventeerimiseks ja väärtuse hindamiseks (pärimisseaduse artikkel 184) ning konkreetse vallasvara säilimiseks (pärimisseaduse artiklid 190 ja 191);

testamenditaja peab pärandvara valitsema, kusjuures tavapärase valitsemine hõlmab ka pärandvara hulka kuuluvate üksikute esemete käsutamist.

Testamenditajana tegutsemise aja jooksul ei võimalda testamenditaja ühelgi pärijal pärandvara valitseda ja pärandvara hulka kuuluvaid esemeid käsutada;

testamenditaja peab tagama testaatori võlgade tasumise ning mis tahes annakuga seotud tingimuste ja ülesannete täitmise;

testamenditaja peab üldiselt tagama testamendi täitmise testaatori soovide kohaselt (vt prof. K. Zupančič, prof. V. Žnidaršič Skubic, Dedno pravo

(pärimisõigus), Uradni list 2009, lk 170–171).

Kui testamenditajaid on rohkem kui üks, täidavad nad neile usaldatud ülesandeid ühiselt, kui testaator ei ole ette näinud teisiti (pärimisseaduse artikli 96 lõige 2). Testamenditaja peab esitama kohtule oma töö kohta aruande ning tal on õigus saada tehtud kulutuste eest hüvitist ja tehtud töö eest tasu, mis makstakse talle kohtuotsuse alusel olemasolevast pärandvara osast (pärimisseaduse artikkel 97).

Kui testamenditajat ei ole määratud, võivad need pärijad, kes valitsevad ühiselt pärandvara kuni selle jagamiseni, määrata pärandvara valitsema erihooldaja. Kui pärijad ei saavuta kokkulepet pärandvara valitsemise küsimuses, määrab kohus mis tahes pärija taotluse alusel hooldaja, kelle ülesanne on valitseda pärandvara kõigi pärijate eest, või määrab kindlaks pärandiosa, mida iga pärija ise valitseb (pärimisseaduse artikkel 145).

10 Millised dokumendid antakse üldjuhul välja siseriikliku õiguse kohaselt pärimismenetluse jooksul või selle lõpus, tõendades pärandisaajate staatust ja õigusi? Kas neil on konkreetne tõendusjõud?

Pärimismenetluse lõpus teeb kohus pärimisõigust käsitleva otsuse, mis on kohtuasja sisulisi aspekte käsitlev kohtuotsus. Otsusega määratakse kindlaks pärandvara ulatus ning pärijad ja annakusaajad, samuti mis tahes muud isikud, kellel on õigus pärandiosale. Pärimisseaduse kohaselt peab pärimisõigust käsitlev otsus sisaldama järgmisi andmeid (artikli 214 lõige 2):

lahkunu perekonna- ja eesnimi (samuti mis tahes varasemad perekonnanimed) ja tema isanimi, lahkunu elukutse, sünniaeg ja rahvus ning kui lahkunu oli abieluline, siis tema abieluline perekonnanimi;

kinnisvara loetelu koos kinnistusraamatu andmetega ning vallasvara loetelu koos viitega inventuurile;

pärija perekonna- ja eesnimi, elukutse ja alalise elukoha aadress, pärija ja pärandaja vaheline seos, teave selle kohta, kas pärija pärib seaduse või

testamendi järgi, ning mitme pärija korral nende vastavad pärandiosad; teave selle kohta, kas pärija kindlaksmääramise menetlus on peatatud;

teave selle kohta, kas pärija kindlaksmääramise menetlus on peatatud;

teave selle kohta, kas pärija õigus on peatatud tulenevalt asjaolust, et õige aeg ei ole veel saabunud, kas õigusele on seatud kindlaksmääratud ajaline

piirang, kas õigus on peatatud tulenevalt asjaolust, et teatav tingimus ei ole täidetud, kas õiguse saamine sõltub teatava tühistava tingimuse või sellise

ülesande täitmisest, mida võib pidada tühistavaks, või kas õigus on piiratud kasutusvalduse õigusega ja kelle kasuks;

nende isikute perekonna- ja eesnimed, elukutsed ja alalise elukoha aadressid, kellel on õigus annakule, kasutusvaldusele või mis tahes muule pärandvarast tulenevale õigusele koos asjaomase õiguse täpse kirjeldusega.

See veebileht on osa portaalist „Teie Euroopa“.

Sooviksime teilt tagasisidet selle kohta, kui kasulikuks peate sellel esitatud teavet.

This webpage is part of an EU quality network

Viimati uuendatud: 16/12/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.